

**Recenzja pracy doktorskiej Mgr pielęgniarstwa Anny Krzesińskiej-Nowackiej pod tytułem „Ocena zaburzeń mowy i terapii neurologopedycznej u pacjentów po udarach mózgu”. Recenzja ta została przygotowana zgodnie z uchwałą Rady Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Medycznego we Wrocławiu.**

**Otrzymana do recenzji praca zawiera wyniki badań diagnostycznych oraz opisy metod leczenia zastosowanych u chorych z klinicznym rozpoznaniem naczyniopochodnego uszkodzenia ośrodkowego układu nerwowego, określanego mianem udaru mózgu, przebywających w szpitalu pod opieką i w obserwacji autorki pracy. Materiał badany był bardzo duży i obejmował 150-ciu pacjentów, w tym 102 osoby z udarem niedokrwiennym (1 grupa), 33 z udarem krwotocznym (2 grupa) oraz 15 z uszkodzeniem niedokrwiennym i po leczeniu trombolitycznym (3 grupa). Wiek pacjentów był różny- od 22 do 93 lat.**

**Zaburzenia o typie afazji miały różny charakter. Przeważały one u pacjentów z ogniskami naczyniopochodnymi w lewej półkuli mózgu i wykazywały różne typy zaburzeń neuropatologicznych oraz klinicznych np. afazje motoryczne, sensoryczne, mieszane i globalne. Często była akalkulia, aleksja oraz dyzartria. Uszkodzenia głębsze, dotyczące jąder podstawy mózgu, miały charakter zaburzeń mózdkowych, lub prowadziły do pojawienia się zespołów pniowych. Tutaj znajdowano w licznych przypadkach różne niedowłady kończyn lub inne nieprawidłowości ruchowe dotyczące motoryki warg, języka, podniebienia i policzków. Autorka rozprawy, Mgr Anna Nowacka przywiązuje do tych ostatnich zaburzeń ruchowych szczególnie duże znaczenie, a współpracujący z nią technicy, lekarze i rehabilitanci prowadzili swoje zajęcia usprawniające ruchowo oraz sensorycznie chorych bardzo skrupulatnie i z pełnym zrozumieniem swojej działalności. Blisko 70% objętości całej rozprawy zajmują syntetyczne zestawienia postępów sprawności ruchowej oraz orientacji w otoczeniu osób rehabilitowanych i usprawnianych różnymi metodami. Zestawienia efektów leczenia pacjentów po udarze zarówno krwotocznym jak i niedokrwiennym wykazywały w leczonych grupach bardzo dobre wyniki. Trzeba tutaj dodać, że zarówno kierowniczka oddziałów jak i jej personel przywiązywali dużą wagę do utrzymywania optymalnego stanu psychicznego swych chorych. Podstawą leczenia pacjentów po przebytych udarze mózgu była zwykle w pierwszym okresie po pojawieniu się niesprawności ruchowej w zakresie kończyn – typowa terapia rehabilitacyjna. Zaburzenia funkcji mowy starano się zmniejszać i usuwać metodami neurologopedycznymi. Osiągane wyniki leczenia zależały zarówno od typu udaru (krwotoczny czy niedokrwienny) jak i od lokalizacji uszkodzenia tkanki nerwowej. Z przytoczonego zestawienia uzyskanych efektów wynika, że prowadzone na oddziałach neurologicznych Mgr Nowackiej leczenie zachowawcze dawało w licznych przypadkach dobre rezultaty, jeśli prowadzone było przez okres jednego do dwu miesięcy.**

**Na podstawie znanej mi bieżącej literatury i własnego doświadczenia w pracy**

**klinicznej uważam, że przedstawione przez Mgr Annę Nowacką dane wskazują na bardzo dobry poziom prowadzonych przez nią oddziałów oraz bardzo rozsądne leczenie chorych poudarowych.**

**Recenzowaną rozprawę należy ocenić wysoko zarówno ze względu na świetną diagnostykę pacjentów jak i doskonale przeprowadzenie ich leczenia. Rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 13 ustawy z dnia 14-go Marca 2003 roku o stopniach naukowych... Nadaje się do publicznej obrony.**

**Prof. dr hab. Jerzy Kulczycki**

  
Prof. dr hab.  
**JERZY KULCZYCKI**  
specjalista neurolog  
Warszawa, ul. Puszczyka 3 m. 92